Staten-Generaal **G**
1/2

26 485 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Nr. 470 Brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 november 2026

Bij brieven van 12 juni 2024 (Kamerstukken I/II 2023/24, 26 485, B/ Nr. 437) en van 12 september 2025 (Kamerstukken I/II 2024/25, 26 485 F/ Nr. 455) hebben de toenmalige Minister voor Rechtsbescherming respectievelijk de toenmalige Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid uw Kamer tweemaal een ontwerpbesluit ter implementatie van Richtlijn 2022/2464 over de duurzaamheidsrapportering (hierna: Ontwerpimplementatiebesluit) voorgelegd.[1] Dit vond plaats in het kader van de wettelijk voorgeschreven voorhangprocedure van artikel 391a, tweede lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Deze procedure biedt uw Kamer de mogelijkheid zich uit te spreken over een ontwerpbesluit voordat dit aan de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: Afdeling) wordt voorgelegd en vervolgens wordt vastgesteld. Bij deze brief leg ik in het kader van diezelfde procedure een derde versie van het Ontwerpimplementatiebesluit aan uw Kamer voor, in overeenstemming met de Minister van Financiën. Deze versie van het Ontwerpimplementatiebesluit komt in de plaats van de twee versies van ontwerpbesluit die eerder bij uw Kamer zijn voorgehangen. Na deze voorhangprocedure zal deze versie van het besluit, voor zover van toepassing met inachtneming van opmerkingen vanuit uw Kamer, worden voorgelegd aan de Afdeling. In deze brief zet ik tevens uiteen wat de aanleiding is voor deze derde versie en wat belangrijkste wijzigingen zijn ten opzichte van de twee eerder aan u voorgelegde versies.

De Europese Commissie heeft begin 2025 twee initiatieven gelanceerd in het zogenaamde Omnibus I-pakket, die tot doel hebben om onder andere de *Corporate Sustainability Reporting Directive* (CSRD) te vereenvoudigen en de rapporteringsverplichtingen te stroomlijnen. Onderdeel van het pakket was een voorstel voor de zogenoemde Stop-de-klok-richtlijn, die is verwerkt in het Ontwerpimplementatiebesluit dat op 12 september 2025 aan uw Kamer is aangeboden. In het onderhavige Ontwerpimplementatiebesluit is de tweede richtlijn verwerkt, de zogenaamde Wijzigingsrichtlijn.[2] Die is eind februari 2026 tot stand gekomen en dient uiterlijk 19 maart 2027 geïmplementeerd te zijn. In de bijlage bij deze brief is een overzicht opgenomen van de ontwikkelingen ten aanzien van de CSRD en de implementatie ervan.

Zoals bij brief van 3 december 2025 is aangekondigd, heeft het de voorkeur van het kabinet om de implementatie van de Wijzigingsrichtlijn mee te nemen in het

---

[1] Ontwerpbesluit houdende regels ter implementatie van Richtlijn (EU) 2022/2464 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 537/2014, Richtlijn 2004/109/EG, Richtlijn 2006/43/EG en Richtlijn 2013/34/EU, met betrekking tot duurzaamheidsrapportering door ondernemingen (PbEU 2022, L322) (Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering).

[2] Richtlijn 2026/470 van het Europees Parlement en de Raad van 24 februari 2026 tot wijziging van de Richtlijnen 2006/43/EG, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 en (EU) 2024/1760 wat betreft bepaalde vereisten inzake duurzaamheidsrapportering door ondernemingen en passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven.

aanhangige implementatietraject van de CSRD.[3] Dit biedt de mogelijkheid om de CSRD conform de Wijzigingsrichtlijn te implementeren en biedt ook het parlement een zo compleet mogelijk inzicht in onze nationale regelgeving door te voeren wijzigingen. De Wijzigingsrichtlijn is niet alleen verwerkt in de bijgevoegde versie van het Ontwerpimplementatiebesluit, maar ook in het bij de Tweede Kamer aanhangige voorstel voor de Wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering (Kamerstuk 36678), door middel van een nota van wijziging. Die nota van wijziging is voor verzending aan de Tweede Kamer voor advies voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State en dat advies is 3 juni 2026 ontvangen.[4] Dat advies heeft ook gevolgen voor het Ontwerpimplementatiebesluit.

Aanvankelijk had het kabinet het voornemen om met de nota van wijziging een reparatieclausule aan het implementatiewetsvoorstel toe te voegen. Deze clausule zou de gerezen onduidelijkheid en zorgen bij het bedrijfsleven over het met terugwerkende kracht van toepassing laten zijn van de rapportageverplichting over boekjaren 2024 en 2025, weg moeten nemen. Zie over de clausule nader de brief aan uw Kamer van 9 februari 2026.[5] Deze reparatieclausule zou ook worden opgenomen in het Ontwerpimplementatiebesluit.

In haar advies over de nota van wijziging heeft de Afdeling zich kritisch uitgelaten over de toepasselijkheid van de rapporteringsverplichting met terugwerkende kracht over de boekjaren 2024 en 2025 en over de reparatieclausule. De Afdeling verwijst ten aanzien van de terugwerkende kracht naar het rechtszekerheidsbeginsel, waarmee het gewettigd vertrouwen van belanghebbenden in en de mate van kenbaarheid van de toepasselijke wetgeving samenhangen. Juist dat rechtszekerheidsbeginsel was een van de redenen voor het kabinet om aanvankelijk vast te houden aan toepasselijkheid van de rapporteringsverplichting vanaf boekjaar 2024. Dat was immers de insteek van de eerste implementatievoorstellen en is ook bij elke nieuwe stap in het aanhangige wetgevingstraject bevestigd in de stukken die naar het parlement zijn gestuurd.[6]

De regering heeft zich laten overtuigen door de kritiek van de Afdeling en ziet daarom af van de genoemde terugwerkende kracht en de reparatieclausule. Na ontvangst van het advies van de Afdeling heeft het kabinet overleg gevoerd met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, de accountancysector en institutionele beleggers, die eveneens een oproep deden af te zien van de terugwerkende kracht, ondanks de reparatieclausule. Ook de AFM heeft aangegeven zich te kunnen vinden in het afzien van de terugwerkende kracht. Er is verder contact

---

[3] Brief van 3 december 2025, Kamerstukken II 2025/26, 36 678, nr. 10. Naast het onderhavige ontwerpbesluit wordt de CSRD geïmplementeerd door middel van het voorstel voor de Wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering, Kamerstukken II 2024/25, 36 678, nr. 1-3, waarin vooral de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Wet op het accountantsberoep en Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek worden aangepast.
[4] Zie het advies van de Raad van State via https://www.raadvanstate.nl/adviezen/@157576/w06-26-00092-iii/.
[5] Kamerstukken II 2025/26, 36 678, nr. 11.
[6] Zie voornoemde brief van 9 februari 2026 en zie verder onder meer het verslag van een schriftelijk overleg van 8 januari 2025, en van een nader schriftelijk overleg van 18 september 2025 over het ontwerpbesluit Implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering, Kamerstukken I 2024/25, 26485, C, p. 26 en Kamerstukken I 2025/26, 26485, E, p. 8

geweest met de diensten van de Europese Commissie, die hebben aangegeven dat het aan de lidstaten is om te bepalen of zij terugwerkende kracht verlenen aan implementatiewetgeving. Het bijgevoegde Ontwerpimplementatiebesluit gaat dan ook uit van toepasselijkheid van de rapportageverplichting vanaf boekjaar 2027. De regering implementeert daarmee de CSRD vanaf boekjaar 2027 zoals zij luidt volgens de Wijzigingsrichtlijn.

De implementatie van de door Wijzigingsrichtlijn gewijzigde CSRD leidt tot een substantiële lastenvermindering ten opzichte van de eerdere aan uw Kamer voorgelegde versies van het Ontwerpimplementatiebesluit. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de vorige twee versies die uw Kamer heeft ontvangen, zijn de volgende:

- Beperking van de reikwijdte van de verplichting tot het opstellen van een duurzaamheidsrapportering tot ondernemingen met een netto-omzet van meer dan € 450 miljoen en een gemiddeld aantal werknemers van meer dan duizend en tot ondernemingen die aan het hoofd staan van een groep die aan die criteria voldoet (artikelen 2 en 6). Die verplichting gold eerder voor ondernemingen met meer dan vijfhonderd werknemers en hetzij een balanstotaal van meer dan € 25 miljoen, hetzij een netto-omzet van meer dan € 50 miljoen.
- Bescherming voor ondernemingen in de waardeketen met niet meer dan duizend werknemers, die door de rapporterende onderneming om informatie worden gevraagd, o.a. door maximering van die informatie (artikel 4 en artikel 8, vierde lid).
- Uitbreiding van de informatie die uitgezonderd kan worden van de duurzaamheidsrapportering (artikel 4a).
- Een uitzondering op de verplichting tot consolidatie van een onderneming die in het boekjaar door fusie of overname is gaan behoren tot de groep van de rapporterende onderneming of die de groep heeft verlaten (artikel 6a, tweede en derde lid).
- Beperking van de reikwijdte van de verplichting tot het opstellen van een verslag inzake duurzaamheid door dochtermaatschappijen waarvan de uiteindelijke moedermaatschappij buiten de EU en EER is gevestigd, tot dochtermaatschappijen met een netto-omzet van meer dan € 200 miljoen, waarvan de moedermaatschappij een netto-omzet in de EU heeft van meer dan € 450 miljoen (artikel 9, eerste lid en idem voor bijkantoren in artikel 10, eerste lid).
- Een uitzondering van de rapporteringsverplichting voor participatieondernemingen (artikel 6a, vierde lid, artikel 9, tweede lid en artikel 10, derde lid).
- Tot slot is van de gelegenheid gebruik gemaakt om het Ontwerpimplementatiebesluit en de nota van toelichting op enkele punten te verduidelijken en een enkele technische verbetering door te voeren, mede naar aanleiding van de adviezen die over de nieuwe versie van het besluit werden ontvangen.

Op grond van artikel 391a, tweede lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek geschiedt de voordracht aan de Koning ter verkrijging van het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State over de ontwerpbesluiten niet eerder dan vier weken nadat het ontwerpbesluit aan beide Kamers der Staten-Generaal is overgelegd.

Een gelijkluidende brief heb ik gezonden aan de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
K.T. .van Bruggen

Ter Griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal ontvangen op 16 november 2026.

De wens dat de algemene maatregel van bestuur bij wet
wordt geregeld kan door of namens een van beide Kamers
te kennen worden gegeven uiterlijk op 14 december 2026.

BIJLAGE

Tijdlijn van EU- en nationale wetgeving inzake de CSRD	
14 december 2022	CSRD (2022/2464, PbEU 2022, L322) tot stand gekomen. Implementatiedatum verstreek op 6 juli 2024.
12 juni 2024	Ontwerpbesluit tot implementatie van de CSRD naar de EK en TK gestuurd in het kader van de voorhangprocedure (Kamerstukken I/II 2023/24, 26 485, B/nr. 437).
13 januari 2025	Wetsvoorstel tot implementatie van de CSRD aan de TK aangeboden (Kamerstukken II 2024/25, 36 678, nrs. 1-3).
26 februari 2025	Voorstellen voor het Omnibus I-pakket gepresenteerd door de Europese Commissie, met daarin twee ontwerprichtlijnen tot wijziging van de CSRD: 1. een voorstel voor de Stop-de-klok-richtlijn (uitstel met twee jaar voor een deel van de toepasselijkheid van de CSRD) 2. een ontwerprichtlijn tot inhoudelijke wijziging van de CSRD (de Wijzigingsrichtlijn).
14 april 2025	Stop-de-klok-richtlijn (EU) 2025/794 tot stand gekomen. Implementatiedatum verstreek op 31 december 2025.
11 juni 2025	Nota van wijziging op het wetsvoorstel ingediend bij de TK, teneinde de Stop-de-klok-richtlijn in het wetsvoorstel te verwerken (Kamerstukken II 2024/25, 36 678, nr. 6).
12 september 2025	Gewijzigd ontwerpbesluit naar de EK en TK gestuurd in het kader van de voorhangprocedure, teneinde de Stop-de-klok-richtlijn in het ontwerpbesluit te verwerken (Kamerstukken I/II 2025/26, 26 485, F/nr. 455).
24 februari 2026	Wijzigingsrichtlijn (EU) 2026/470 tot stand gekomen. Uiterlijke implementatiedatum is 19 maart 2027.
8 april 2026	Nota van wijziging tot aanpassing van het wetsvoorstel in verband met de Wijzigingsrichtlijn ingediend voor advies bij de Afdeling advisering van de Raad van State.
3 juni 2026	Advies van de Afdeling advisering Raad van State